Előszó

Jean-Luc Achard a *Centre National de la Recherche Scientifique* kutatójaként és a tibeti buddhizmus, különösen a dzogcsen kérdéseiről szóló számos tudományos munka szerzőjeként a legnagyobb tiszteletnek örvend mint tudós. Minthogy sok dzogcsennel kapcsolatos szöveget lefordított franciára és angolra, gondos és megalkuvást nem ismerő fordítóként, valamint a kortárs nyugati spirituális gyakorlat éles szemű megfigyelőjeként és kritikusaként is ismert. Mindezen készségek egyszerű, közvetlen, ugyanakkor kifinomult módon ötvöződnek *A tiszta fény dzogcsen-ösvényé*ben.

Tibetben tradicionálisan a dzogcsen gyakorlására évekig tartó tanulás és gyakorlás végén került sor. Másfelől sok nyugati számára gyakran a dzogcsen-tanítások jelentik a legelső érintkezést a tibeti buddhizmus tanításaival. Következésképpen a dzogcsenről szóló eredeti tibeti művek fordításait nem úgy rendszerezték és nem is úgy mutatják be, ami megfelelő lenne a nyugati olvasónak, aki még nem ismeri a hagyományt. A dzogcsen kifinomult tradíciója és a nyugati olvasó szükségletei közti szakadékot leggyakrabban a mai napig olyan alig szerkesztett művek töltik ki, amelyek kortárs lámák által adott rövid tanítások leiratain alapulnak. Noha az ilyesfajta munkák a nyugati olvasó eligazításában nagy szolgálatokat tehetnek, egyáltalán nem képesek módszeresen bemutatni a dzogcsen-ösvény mélységét.

Ennek fényében az alábbi mű hasonlóan egyedi, mint szerzője, és utóbbi minden erősségét tükrözi. Jean-Luc Achard tudósként arra használja készségeit, hogy szövegkutatással megfelelően alátámasztva a dzogcsen-ösvény szintézisét nyújtsa. Továbbá a dzogcsennel kapcsolatos széleskörű tudására és különösen a bön szerző, Shardza Tashi Gyaltsen műveinek (legalábbis Nyugaton)

páratlanul mély ismeretére nagymértékben támaszkodva itt egy rövid, de koherens áttekintést nyújt a dzogcsen-ösvény bejárásáról. Mivel úgy döntött, hogy egy rövid magyarázó művet hoz létre anélkül, hogy az olvasót sok idézettel és lábjegyzettel terhelné, Jean-Luc számos megjelent és kiadás előtt álló fordítása ebben a szövegben végig háttérben marad. Minden tudományos alátámasztás ellenére soha nem veszíti szem elől a célt, hogy a dzogcsen-ösvényt a *gyakorlók számára* egyszerűen, olvasmányosan bemutassa. A pusztán tudományos művekkel szemben, amelyekben értékes jellemző a részletekben való elmerülés, ez a mű sohasem tér el a céljától, hogy megvilágítsa a dzogcsen-ösvény legfontosabb elemeit, s így a gyakorlók biztosabban járhassák végig.

Tradicionálisan a dzogcsen ösvényét szerzetesek vagy családfő *ngakpá*k járták, akik életüket a kontemplációnak és a rítusok végzésének szentelték. Következésképp nem kell meglepődnünk azon, hogy e kidolgozott és összetett dzogcsen-tradíció befogadása és gyakorlása az elfoglalt nyugati hallgatóságnak nem könnyű. A legtöbb kortárs dzogcsen-tanítás abból áll, hogy egy vendég láma dzogcsen-útmutatásokat ad néhány napon keresztül emberek nagyobb csoportjának. Ezt követő további kötelezettség vagy útmutatás nélkül a tanítványokra marad, hogy a maguk útját járják az ösvényen. Egy másik változat, hogy a kortás tibeti lámák a modern élet mozgalmasságához „igazítják" a dzogcsen-tanokat. Itt a szerző kétféleképp szolgálja a nyugati gyakorlók hallgatóságát. Egyfelől, anélkül, hogy túlságosan részletezné a tanítások mai állapotának kihívásait, a jelenkori gyakorlót segíti azzal, hogy egyszerűen világosan megállapítja, mik alkotják a dzogcsen-ösvény hiteles útmutatásait és gyakorlatait. Másfelől nyíltan foglalkozik azokkal a szokásos tévhitekkel, amelyek azoknál a gyakorlóknál fordulnak elő, akik ilyen esetleges módon követik az ösvényt. Ezek kijózanító észrevételek, mindazonáltal bizonyosan érdemesek a megfontolásra.

A könyv iránti elismerésemet nagyban fokozza az elsődleges forrásokban való jártassága, amely elsősorban a bön hagyományból és különösen Shardza Tashi Gyaltsentől merít. Azonban ereje iránti mélyebb csodálatom azon személyes érzésemből fakad, hogy egy időtlen tradíció mestereinek hangján szól, amely nem szorul arra, hogy e modern világhoz igazítsa magát. Röviden, úgy érzem, ez a mű valóban bölcsességet testesít meg, és fokozta megértésemet a dzogcsen e páratlan ösvényéről.

Kurt Keutzer
Berkeley, University of California

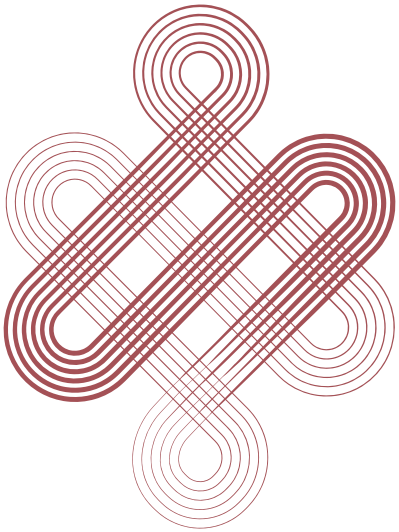

Bevezetés

A jelen kötet a *The Three Precepts* (A három tan), a *The Dawn of Awareness* (Az éberség hajnala) és a *The Four Lamps* (A négy lámpás) című művek kiegészítése, mivel számos azonos témát és tárgykört felölel, azzal a céllal, hogy teljessé tegyünk néhányat a korábbi könyveinkben leírt útmutatásokból. A könyv összeállításához az International Bönpo Translation Committee (Nemzetközi Bönpo Fordítóbizottság) által kiadott *The Bönpo Newsletter* (Bönpo Hírlevél) számaiban megjelent tanulmányokat, továbbá a jelen kiadáshoz készült rövid összefoglaló írásokat használtam fel.

Az első fejezet tárgyalja az Alap *(gzhi)*[1] princípiumát, annak természetes feltárulkozását, e kettő bemutatásával kapcsolatos különféle félreértéseket, valamint hogy Kuntuzangpo, a primordiális Buddha hogyan nyilvánította meg a megvilágosodást.

A második fejezet a megszabadulás és a megtévesztettség fogalmait vizsgálja, és a megtévesztettség folyamatára összpontosít, valamint azon gyakorlók jellemzőire, akik nem alkalmasak a nagy tökéletesség tanításainak befogadására.

A harmadik fejezet a közvetlen beavatás *(ngo sprod)* fogalmára koncentrál, és az éberség *(rig pa)* különféle formáira, amelyeket a dzogcsen-tanításokban meghatároznak.

---

[1] [A zárójelben szereplő tibeti és szanszkrit kifejezéseket tudományos átírásban, a főszövegben szereplő tibeti és szanszkrit kifejezéseket magyar kiejtés szerinti átírásban közöljük. A röviden ejtett szóvégi -ö és -o hangokat hosszúval írjuk abban az esetben, ha magyar toldalékhoz kapcsolódnak, például: *bardo, bardó*val, *trekcsö*, *trekcső*vel. – *A szerk.*]

A negyedik fejezet a gyakorlókhoz intézett tanácsokról szól. Ami az átadást illeti, általános megközelítése ellenére talán ez a könyv legfontosabb fejezete. Hangsúlyozza, milyen fontos, hogy az átadást teljes formában kapjuk meg, és ne a dolgos mindennapokba merült embereknek kitalált felhígított és leegyszerűsített módszer szerint. Ez tényleg komoly aggály a jövőre nézve, és a jelenkori gyakorlókat mindenképp fel kell világosítani, hogy miből áll egy valódi és teljes átadás.

Az ötödik fejezet a tiszta fény *('od gsal)* mibenlétére és különféle megnyilvánulásaira összpontosít, mind kozmológiai, mind gyakorlati értelemben. Tartalmazza a hat lámpásról szóló tanítások szintézisét, amely magában foglalja a *tögál*-útmutatásokat. E gyakorlat részleteit illetően a *The Four Lamps* tanulmányozását javasoljuk az olvasónak.

A hatodik fejezet a *tögál*-gyakorlás során felmerülő víziók, valamint az egyes víziókkal kapcsolatos jelek teljes körű leírását nyújtja. Tartalmaz egy rövid összevetést is a négy vízió *(snang ba bzhi)* és öt vízió *(snang ba lnga)* rendszere közt.

A hetedik fejezet a *bardó*val kapcsolatos útmutatásokkal és a *pova*-gyakorlat végrehajtásának tényleges módszereivel foglalkozik, mind az életben, mind a halál pillanatában.

Ami az utolsó fejezetet illeti, ez a buddhaság Gyümölcsét írja le, és hogy miképp éri el a háromféle – alacsony, közepes és magasrendű – gyakorló a megszabadulást.

E legutolsó fejezetet egy függelék követi, amely a *tögál* negyvenkét kulcspontját sorolja fel.